

звертається на технічну підтримку, науковий супровід, формування цілісної політики з УДД. [1, с.2194].

Висновок: Будь-яка послуга, що надається дослідницькою установою, потребує ретельного перегляду та оновлення відповідно до викликів часу та вимог, особливо за умов Відкритої науки. Обмін даними посідає чільне місце в науковій комунікації, що змушує все більше дослідницьких інституцій фокусуватись на послугах з управління даними досліджень. Рамка RISE є одним із ефективних інструментів для вимірювання рівня якості послуг з УДД, що надаються установою. Вона допомагає визначити слабкі та сильні сторони установи саме в галузі менеджменту даних досліджень і вказує на напрямки, які потребують подальшого розвитку та вдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Developments in research data management in academic libraries: Towards an understanding of research data service maturity / A. M. Cox et al. *Journal of the Association for Information Science and Technology*. 2017. Vol. 68, no. 9. P. 2182–2200. URL: <https://doi.org/10.1002/asi.23781> (date of access: 28.06.2021).

2. Evaluate your RDM Offering - SPARC Europe. SPARC Europe. URL: <https://sparceurope.org/evaluate-your-rdm-offering/> (date of access: 20.06.2021).

3. Rans J., Whyte A. Using RISE, the research infrastructure self-evaluation framework' v.1.1 : путівник. Edinburgh : Digital Curation Centre, 2017. 19 p. URL: <http://www.dcc.ac.uk/guidance/how-guides> (date of access: 20.06.2021).

4. RISE framework. Edinburgh University DRS. URL: <https://www.digitalresearchservices.ed.ac.uk/resources/rise-framework> (date of access: 22.06.2021).

5. Users of the tool - SPARC Europe. SPARC Europe. URL: <https://sparceurope.org/evaluate-your-rdm-offering/toolusers/> (date of access: 20.06.2021).

УДК 027.021 : [378.6 : 615.1](091)

Історичний нарис відділу обслуговування економічною та гуманітарною літературою Наукової бібліотеки НФаУ.

Тірон Маргарита Владиславівна *завідувачка ВОЕГЛ,*

Орловська Ірина Володимирівна *бібліотекар 1 категорії ВОЕГЛ,*

Височин Людмила Василівна *бібліотекар 1 категорії ВОЕГЛ,*

Шкрябло Ніна Миколаївна *провідний бібліотекар ВОЕГЛ,*

Наукової бібліотеки Національного фармацевтичного університету

Анотація. В статті розглянуті історичні відомості про відділ обслуговування економічною та гуманітарною літературою Наукової бібліотеки НФаУ.

Ключові слова: історія, бібліотека.

**Historical drawing of service staff economic and humanitarian literature
Science library of NUPh**

Tiron Margaryta *Head of the Economic and Humanitarian Literature Service
Department*

Orlovska Iryna *Librarian of the 1st category of the Department of Economic
and Humanitarian Literature Service*

Vysochyn Liudmyla *Librarian of the 1st category of the Department of
Economic and Humanitarian Literature Service*

Shkriabko Nina *Leading Librarian of the Department of Economic and
Humanitarian Literature Service*

Scientific Library National University of Pharmacy

Abstract. The statistics show the historical information about the service provided by the economy and humanitarian literature of the Science Library of the NUPh.

Key words: history, library.

Історія створення та становлення відділу обслуговування економічною та гуманітарною літературою НБ НФаУ тісно пов'язана із історією та розвитком фахового коледжу Національного фармацевтичного університету. Дата його створення, як навчального закладу, відраховується від моменту організації у 1946 році Харківського хіміко-індустріального технікуму (Розпорядження Ради Міністрів СРСР № 4212-Р від 30.03.1946 р.), який у 1955 році змінив назву на хіміко-механічний (Наказ Мінхімпрому № 410 від 27.08.1955 р.).

Першим виданням, занесеним до інвентарної книги обліку був підручник з фізики Модестова А.Я. 1937 року видання. Значну частину фонду 40-50-х років займала колекція видань з електротехніки, оскільки це пов'язано із напрямом освітньої діяльності в той час.

Видання 40-50-х років у фонді відділу обслуговування науковою та навчальною літературою технікуму

В 1960-х рр. змінився профіль технікуму, виникла потреба в комплектуванні новою навчальною літературою відповідно до нових навчальних програм. Через бібліотечний колектор, який чітко виконував заявки бібліотеки, була організована система книгопостачання, фінансування на комплектування виділялося в достатньому обсязі. До фонду надходило близько 100 назв газет і журналів (серед яких були художні, спеціальні, суспільно-політичні).

У 1955р. бібліотека отримала нове приміщення у новоствореному відбудованому корпусі (Невського, 18), в якому організовано роботу абонементу, читального залу та книгосховища.

Харківський хіміко-механічний технікум 1950-х рр.

В цей час в бібліотеці впроваджували різноманітні форми бібліографічно-інформаційної роботи: списки нових надходжень; проводилися огляди нових надходжень на засіданнях методичної комісії та на педрадах; здійснювалось інформування в групах, в гуртожитках, по радіо.

З метою популяризації книги та читання, в навчальній програмі існував курс «Робота з книгою». Студенти вчилися користуватися довідковою літературою та довідковим апаратом книги - все це сприяло підвищенню рівня знань та оволодіння навичками самостійної роботи.

У бібліотеці вели календар знаменних і пам'ятних дат, формувались списки рекомендаційної літератури, що відповідали заданій тематиці або приурочені святу.

Календар знаменних і пам'ятних дат

Бібліотекарі та викладачі технікуму видавали газету «Книголюб», на сторінках якої інформували про нові надходження та знайомили із літературними творами відомих письменників.

Газета «Книголюб»

Сенченко Надія Василівна очолювала бібліотеку з 1951 по 1983 рр. Ця творча, енергійна людина організувала та багато років очолювала молодіжний

клуб “Прометей” (створено в 1968р.), головне завдання якого полягало в прищепленні любові до книги, а через неї виховання високої моральності та патріотизму [4]. Роботу «Прометею» координувала адміністрація технікуму та профспілковий комітет. Клуб мав власний статут, емблему та девіз «*смолоскии Прометейя в наших руках*».

Засідання клубу “Прометей” (1968 р.)

В засіданнях клубу брали участь студенти, які заздалегідь писали гасла, плакати, оформляли тематичні книжкові виставки. Ці зустрічі були яскраві, насичені патріотизмом, любов’ю до людини, проводились в атмосфері невимушеності і відкритості [3].

На засіданнях клубу запрошувались відомі поети, письменники, герої другої світової війни, герої праці, випускники технікумів, артисти, працівники правоохоронних органів. Основні напрями роботи клубу: військово-патріотичне, правове, атеїстичне, етичне виховання молоді. За відмінну роботу Н. В. Сенченко нагороджено медаллю “За доблестный труд” [4].

Серед тем засідань клубу Прометей (впродовж 60-80 рр.): Харків - місто трудівник, воїн, творець; Жінки на війні; Я і закон; Право дає, право зобов'язує.

У 60-80 рр. в читальному залі спільно з методичними комісіями проводилися конференції з найрізноманітніших тематик, і бібліотека завжди була центром інформаційної та суспільно-виховної роботи.

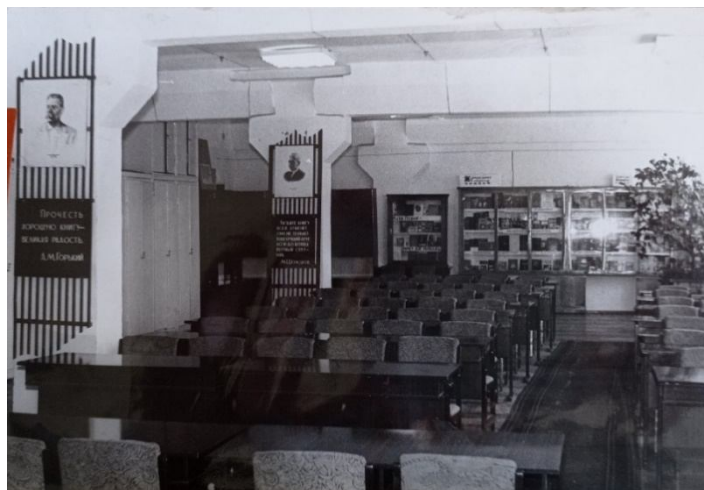
У 1979 р. технікум отримав другий п’ятиповерховий навчальний корпус, в якому розташувалися нові приміщення, кабінети та лабораторії. Їх функціонування було необхідним для підготовки фахівців.

Бібліотека Харківського хіміко-механічного технікуму 1970-х рр.

Бібліотека Харківського хіміко-механічного технікуму 1980-х рр.

Бібліотека технікуму Української фармацевтичної академії 1997 р.

З 1983 року бібліотеку технікуму очолила Брежнева Ліна Федорівна (1983-1988 рр.). В цей період, на досить високому рівні, було організовано комплектування бібліотечного фонду. Так, станом на 1986 р. бібліотека отримувала 19 найменувань газет, 56 найменувань журналів [5].

Процеси перебудови в Україні, потреба у фахівцях для мережі закладів фармацевції поставили в 1991 році перед технікумом, який мав розвинуту хімічну

базу, завдання перепрофілювання в хіміко-фармацевтичний технікум (Наказ МОЗ України № 190 від 27.12.1991 р.). До технікуму переведено фармацевтичне відділення Харківського медичного училища № 1 (Наказ МОЗ від 27.01.1992 р. № 17). Утворюється Технікум Української фармацевтичної академії (з 2020 р. Фаховий коледж Національного фармацевтичного університету).

В цей період бібліотека технікуму приєднується до структури бібліотеки УкрФА, об'єднуються їх фонди. В результаті реструктуризації, створюється відділ обслуговування наукової та навчальної літератури УкрФА при технікумі.

На той час завідувачкою бібліотеки була Загорулько Людмила Михайлівна (1988-1994 рр.). У 90-і роки в зв'язку зі змінами профілю технікуму на хіміко-фармацевтичний, бібліотека розпочала комплектування виданнями медико-фармацевтичного спрямування.

Із 2006 року відділ очолила Тірон (Рябова) Маргарита Владиславівна. Нове тисячоліття ознаменувалося корінними перетвореннями в роботі відділу обслуговування науковою та навчальною літературою. Проведено реорганізацію фонду, що надало змогу більш якісно і оперативно задовільняти різноманітні потреби користувачів у пошуку інформації, надавати відповіді на різнобічні вимоги та запити, забезпечувати належне виконання професійних обов'язків бібліотекарями. Після капітального ремонту бібліотечних приміщень в 2006 р. до фонду було передано велику кількість літератури гуманітарно-економічного профілю.

*Абонемент відділу обслуговування науковою та навчальною літературою
Національного фармацевтичного університету (2006 р.)*

*Книгосховище відділу обслуговування науковою та навчальною
літературою Національного фармацевтичного університету (2006 р.)*

*Електронний читальний зал відділу обслуговування науковою та навчальною
літературою Національного фармацевтичного університету (2006 р.)*

В 2013 р. в результаті оптимізації структури Наукової бібліотеки НФаУ відділ реорганізовано у відділ обслуговування гуманітарною та економічною літературою.

Для популяризації бібліотечних фондів, відзначення знаменних і ювілейних дат відділ обслуговування гуманітарною та економічною літературою проводить різноманітні культурно-просвітницькі заходи: книжкові виставки, бесіди, диспути, відкриті перегляди літератури. Серед новітніх форм культурно-просвітницької діяльності активно використовуються години історичної пам'яті, презентації книг, акції, книжкові інсталяції, флешмоби та

багато інших форм, які добре зарекомендували себе на протязі багатьох років. Найбільш поширеними є тематичні виставки, які формують основні засади громадянського, морального, правового та художньо-естетичного виховання.

Флешмоб «Люби своє - читай українське»

Майстер-клас з виготовлення мотанки до свята Масляна

Інноваційність у проведенні просвітницьких заходів проявляється в наявності елементів дискусійності, проблемності, театралізації у викладі інформації, включення ігрових моментів, використання новітніх інформаційних технологій, у залученні читачів до участі в самому заході.

Кожен рік співробітники відділу обслуговування економічною та гуманітарною літературою беруть активну участь у Всеукраїнському конкурсі професійної майстерності студентів вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів I-II рівнів акредитації за спеціальністю «Фармація», знайомлять гостей з бібліотечними ресурсами, видавничою діяльністю НФаУ,

методичним забезпеченням навчально-виховного процесу, матеріально-технічною базою.

Бібліотечно-інформаційна та культурно-виховна діяльність відділу спрямована на задоволення інформаційних потреб користувачів, допомогу навчально-виховному процесу, виховання інтелектуальних, фізичних, моральних, естетичних якостей особистості здобувачів вищої освіти. У сучасному суспільстві, в якому інформація відіграє найважливішу роль, бібліотека є провідником для отримання нових знань. Вона знаходиться в постійному процесі якісної трансформації своїх функцій, ресурсів, кадрів та структури для максимальної відповідності вимогам часу та суспільства. Тому знання історії відділу, її витоків надає можливість оцінити масштаби змін та побудувати ефективну стратегію подальшого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Бібліотека НФаУ: з минулого в майбутнє (до 90-річчя з дня заснування). - Х: НФаУ. – 2011.
2. Бридун, А. Вогонь Прометей / А. Бридун // Вечірній Харків. – 8.04.1974.
3. Історія Національного фармацевтичного університету: люди, події, факти/ За заг. ред. В.П. Черниха. – Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2005. – 624с.
4. Коледж Національного фармацевтичного університету: історичні етапи розвитку: Монографія / Т.С. Прокопенко, В.В. Горбаньов, О.В. Гейко, І.В. Коломієць / За ред. Т.С. Прокопенко. – Х.: Вид-во Коледжу НФаУ, 2016. - 387с.
5. Отчеты о работе библиотеки ХХМТ 1982-1986 гг.
6. Сенченко Н.В. Из опыта работы молодежного клуба «Прометей» ХХМТ по воспитанию учащихся на революционных, боевых и интернациональных традициях.
7. Справка о работе библиотеки ХХМТ. Копия. Штамп ФЦНТБ №344 5 октября 1979г.

УДК 021.6(477.44-21)(083.41)(045)

Службові бази даних на допомогу бібліотечному фахівцю

Шаповалова Вікторія Юріївна

Заступниця директорки з інформаційних технологій Наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова

Анотація. У статті представлений практичний досвід створення і використання службових баз даних, які забезпечують оперативне використання можливостей доступу до різноманітної інформації.

Ключові слова. Бази даних, інноваційні процеси та технології, бібліотечно-інформаційні ресурси, пошук нових форматів, співробітництво